

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **T. F. P.**, zastoupeného PhDr. H. P., zákonnou zástupkyní žalobce, právně zastoupeného Mgr. Dominikou Kovaříkovou, advokátkou se sídlem Riegrova 337/14, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje,** se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2010 č. j. KUOK 9911/2010, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 1. 11. 2010, č. j. 73 Ad 5/2010 - 41,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 1. 11. 2010 č. j. 73 Ad 5/2010 - 41 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovené advokátce, Mgr. Dominice Kovaříkové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 800 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností brojí žalovaný proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 1. 11. 2010, č. j. 73 Ad 5/2010 - 41, kterým bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 29. 1. 2010, č. j. KUOK 9911/2010 a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Litovel ze dne 16. 12. 2009, č.j. 14707/2009/LTO, kterým byla žalobci přiznána mimořádná okamžitá pomoc na úhradu

nezbytného jednorázového výdaje – náklady na instalaci software ve výši 476 Kč a nepřiznána dávka k úhradě základní desky v hodnotě 3000 Kč a k úhradě nákladů na dopravu ve výši 906 Kč.

V odůvodnění rozsudku krajský soud zejména uvedl, že žalovaný nepostupoval v souladu se zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, (dále jen „zákon č. 111/2006 Sb.“), neboť byl povinen posuzovat stav hmotné nouze žalobce v kontextu jeho příjmů a celkových sociálních a majetkových poměrů. Krajský soud zjistil, že napadené rozhodnutí žalovaného se tímto posouzením vůbec nezabývalo, přestože jde o nezbytnou a výchozí podmínku řádného zhodnocení, zda se žalobce nachází v hmotné nouzi či nikoli. Žalovaný tak nezjistil dostatečně skutkový stav věci dle ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

Krajský soud také dodal, že ustanovení § 2 odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb. popisuje situaci, kdy správní orgán může uznat žadatele za osobu v hmotné nouzi, přičemž v souladu s judikaturou správních soudů je třeba slovo „může“ vykládat tak, že pokud jsou splněny podmínky hmotné nouze, správní orgán takovou osobu za osobu v hmotné nouzi uzná. Na podporu své argumentace krajský soud odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 25/2002 - 42 ze dne 23. 3. 2005 a č. j. 6 Ads 154/2007 – 54 ze dne 11. 9. 2008.

Krajský soud dále přisvědčil námitce žalobce, že správní orgány neodůvodněně trvaly na prokázání výdaje formou účetního dokladu, resp. listinného důkazu - daňového dokladu v případě provedení opravy počítače. Poukázal na § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále „správní řád“) a § 49 zákona č. 111/2006 Sb. Pokud žalobce navrhoval provedení důkazů, nelze tyto návrhy vzhledem k neexistenci protokolu o jednání zjistit, stejně jako to, jak s takovým návrhem správní orgány naložily. Ze spisové dokumentace nevyplývá, že by byl žalobce vyzván k předložení či navržení důkazů k prokázání uskutečněného výdaje na opravu základní desky.

Správní orgány se nezabývaly logickou konstrukcí požadovaných úhrad v tom smyslu, že pokud byl žalobci uznán výdaj na instalaci software, tím spíše měl být uznán výdaj na výměnu základní desky počítače.

V kontextu uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že nepořízení protokolu o ústním jednání za situace, kdy žalobce navrhoval další důkazy, je vada řízení, která má vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Pokud totiž nebyl o jednání u správního orgánu I. stupně sepsán protokol, soud obsah tohoto jednání zjišťuje z kusých a neúplných informací obsažených ve správním a soudním spise a navíc při tomto jednání měl být žalobcem navrhován důkaz ohledáním věci (pokažené původní základní desky), případně jiné důkazy, o nichž musel správní orgán rozhodnout a nejpozději v konečném rozhodnutí ve věci tento postup odůvodnit, jedná se o porušení řízení v takovém rozsahu, jenž má vliv na zákonnost rozhodnutí.

Krajský soud tak shledal rozhodnutí žalovaného jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů v části o příjmové, majetkové a sociální situaci žalobce, jednak v části úvah ohledně nezbytnosti výdajů a splnění či nesplnění podmínek zákona č. 111/2006 Sb. o přiznání či nepřiznání dávky a dále shledal vady v postupu předcházejícím jeho vydání.

Z uvedených důvodů krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm měl žalovaný na základě dostatečných podkladů posoudit, zda může považovat žalobce za osobu nacházející se v hmotné nouzi. Teprve v případě, kdyby správní orgán zjistil, že žalobce lze uznat za osobu v hmotné nouzi, vyzve jej k doplnění žádosti o osvědčení v ní obsažených skutečností a pokud budou řádně doplněny, provede správní řízení tak, aby řádným dokazováním byla zjištěna nezbytnost požadovaných výdajů anebo bylo řádně odůvodněno, které navržené důkazy správní orgán neprovede a pak posoudí, zda má žalobce na dávku mimořádné okamžité pomoci nárok.

Stěžovatel v kasační stížnosti nesouhlasí s výtkou krajského soudu, že se nezabýval posouzením stavu hmotné nouze ve vztahu k sociálním a majetkovým poměrům žalobce. Žalobce byl zcela prokazatelně osobou v hmotné nouzi, neboť v předmětné době byl příjemcem „základní“ dávky v systému pomoci v hmotné nouzi - příspěvku na živobytí. Porovnání příjmů a celkových sociálních poměrů žalobce tak bylo provedeno v rámci správního řízení o jinou dávku pomoci v hmotné nouzi a výsledek tohoto porovnání byl správním orgánům znám z jejich úřední činnosti.

Za podstatné stěžovatel však považuje posouzení prokazatelnosti a nezbytnosti výdaje, který měl být realizován (náklady spojené s opravou osobního počítače, výměnou základní desky a náklady na dopravu). Žalobcem nebyl předložen relevantní doklad, který by prokazoval provedení předmětné opravy. Předložení poškozené základní desky namísto chybějících dokladů bylo bezpředmětné, jelikož správní orgán není vyškolen k takovému ohledání a nemohl by navíc jednoznačně prokázat vznik nákladu. Výše mimořádné okamžité pomoci se stanoví až do výše jednorázového výdaje a předložení podkladů prokazujících jednorázový výdaj bylo namístě, přičemž o dávku bylo žádáno až po provedení opravy.

Nezbytností posuzovaného výdaje se správní orgány „nikterak hluboce“ nezabývaly, což však bylo způsobeno nedostatečným prokázáním tohoto výdaje žalobcem. Nadto má stěžovatel za to, že se nejedná o předmět každodenní potřeby a je přesvědčen, že jeho dopravu bylo možné řešit ekonomičtějším způsobem.

Stěžovatel dále odmítá závěry krajského soudu vztahující se k nepořízení protokolu z jednání, neboť jak již konstatoval v napadeném rozhodnutí, ze spisové dokumentace nebylo možno návštěvu žalobce u orgánu pomoci v hmotné nouzi a ani obsah jednání prokázat. Jednalo se tak o vadu řízení správního orgánu I. stupně, tyto závěry vyslovil stěžovatel v napadeném rozhodnutí. Stěžovatel v rozhodnutí však rovněž uvedl, že se jednalo o vadu řízení, která neměla vliv na jeho zákonnost. Námitky, které žalobce údajně vznesl při jednání byly totiž vyjádřeny v písemnosti ze dne 12. 12. 2009 a správní orgán I. stupně se s nimi v rozhodnutí vypořádal.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce uvedl, že nemůže přisvědčit tvrzení stěžovatele, že přiznání mimořádné okamžité pomoci lze zcela nepochybně považovat za konstatování, že žadatel byl uznán osobou v hmotné nouzi. Žalobce protestuje proti mínění stěžovatele, že „získání nefunkční desky nepředstavuje žádný problém“.

V podobném duchu lze argumentovat, že obecně není nemožné sehnat si jakýkoliv fiktivní doklad o provedení opravy, resp. „výměny základové desky“. Žalobce se domnívá, že by neměl být kladen takový důraz na formální listinný důkaz. Předložení nefunkční desky je důkazem a stěžovatel se s ním měl adekvátním způsobem vyrovnat. Stěžovatel podcenil otázku nezbytnosti počítače, který nepovažuje za předmět každodenní potřeby, ovšem základní potřebou je pro člověka vedle hmotného zabezpečení i potřeba sociálních kontaktů se světem zprostředkovaná počítačem. Žalobce připomněl, že pořízení protokolu z jednání je povinností správního orgánu a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z předloženého správního spisu vyplynuly následující podstatné skutečnosti.

Dne 20. 11. 2009 podal žalobce prostřednictvím zákonné zástupkyně u Městského úřadu Litovel žádost o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje spojeného s opravou osobního počítače v celkové výši 4382 Kč. Žádost byla odůvodněna skutečností, že osobní počítač žalobce, který nabyl darem od své tety, mu slouží ke vzdělávání a zájmové činnosti, neboť nenavštěvuje mateřskou školku a částečně ho využívá i jeho matka – zákonná zástupkyně, a to zejména pro účely správních řízení. Dne 13. 11. 2009 došlo k poruše počítače, v sobotu dne 14. 11. 2009 vyměnil opravář P. B. celou základní desku tohoto počítače, přičemž mu byla uhrazena částka 3000 Kč (2000 Kč za součástku a 1000 Kč za práci), avšak doklad o této platbě zákonná zástupkyně nemá. Touto opravou však nebyly obnoveny všechny funkce osobního počítače, a proto byl přeinstalován ve dnech 16. 11. až 18. 11. ve firmě DATA-INTER, spol. s.r.o. v Opavě, přičemž dle dokladu vystaveného dne 19. 11. 2009 byla zaplacena částka 476 Kč. Na tuto částku pak byla žalobci rozhodnutím správního orgánu I. stupně přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci. V žádosti o tuto dávku je dále uvedeno, že za zapůjčení automobilu k přepravě počítače k opravě a zpět od sestry PhDr. H. P. byla uhrazena částka 906 Kč.

Žalobce podal dne 14. 12. 2009 v souladu s § 76 odst. 2 a 3 zákona č. 111/2006 Sb. námitky, z nichž se mimo jiné podává, že nemůže předložit daňový doklad, neboť „ten, kdo opravu provedl, ho nebyl povinen ani vystavit“ a skutečnost, že oprava za uvedenou cenu byla skutečně provedena, je ověřitelná i jinými způsoby, což zákonná zástupkyně žalobce při jednání u správního orgánu I. stupně sdělila, když přivezla k ohledání zničenou původní základní desku a když poukázala na to, že u nově instalované desky se dá ověřit cena v místě a čase obvyklá. Dále žalobce poukázal na skutečnost, že opravu v místě pobytu by byla dražší než oprava v Opavě společně s vlastní dopravou.

V odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně se uvádí, že mimořádná okamžitá pomoc byla uznána pouze na náklady instalace software (dle doloženého daňového dokladu), nikoli na výměnu základní desky v hodnotě 3000 Kč a náklady na dopravu v částce 906 Kč. Žalobce nepředložil potřebné daňové doklady, kterými by bylo prokázáno, že příslušná oprava byla provedena. Opravy musí vykonávat osoba, která podniká podle obchodního nebo živnostenského zákona a vydávání daňových dokladů je pro ní samozřejmostí, tyto doklady je osoba povinna vystavit i dodatečně.

Odvolání žalobce pak žalovaný zamítl a napadené rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

Z provedené rekapitulace vyplývá, že v posuzovaném případě se primárně jedná o posouzení otázky přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nákladů.

Podle krajského soudu výchozí a nezbytnou podmínkou pro posouzení stavu hmotné nouze je jeho posouzení v kontextu s příjmy a celkovými sociálními a majetkovými poměry žadatele. Pokud jsou splněny podmínky hmotné nouze, správní orgán musí přiznat žadateli dávku mimořádné okamžité pomoci. S těmito závěry se však zdejší soud ztotožnit nemůže.

Podmínky pro přiznání mimořádné hmotné pomoci jsou stanoveny zákoně č. 111/2006 Sb. Podle § 36 odst. 1 cit. zákona, *má nárok na mimořádnou okamžitou pomoc*

a) osoba uvedená v § 2 odst. 3,

b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi,

c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.

Podle § 36 odst. 2 téhož zákona *se pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 3, odst. 5 písm. a) a odst. 6 tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných, jde-li o stav hmotné nouze podle § 2 odst. 4.*

Podle § 2 odst. 2 uvedeného zákona *se osoba nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob*

a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodu vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak ohroženo, nebo

b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služby s bydlením bezprostředně spojené.

Podle § 2 odst. 5 téhož zákona, *za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky:*

a) k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu, nebo

b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti a odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte.

Důvody pro poskytnutí mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů jsou tak v případě posuzované věci stanoveny v § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb.

Nejvyšší správní soud uvádí, že zákon č. 111/2006 Sb. konstruuje tři dávky pomoci v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc), které mají sice společné to, že slouží k zajištění základních životních podmínek osob nacházejících se v hmotné nouzi (ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb.), liší se však jednotlivými podmínkami pro jejich poskytování a konkrétním účelem poskytnutí. Dávku příspěvek na živobytí, kterou žalobce pobíral, a tato skutečnost byla správnímu orgánu I. stupně i žalovanému známa z úřední činnosti (str. 2 napadeného rozhodnutí), lze označit za dávkou opakující se a zajišťující osobám sociálně slabým konečný příjem alespoň ve výši životního či existenčního minima, jak je stanoveno zákonem č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu. Při rozhodování o poskytnutí příspěvku na živobytí se prioritně zkoumá, zda se osoba nachází v hmotné nouzi, přičemž se též zjišťují její celkové sociální a majetkové poměry (srovnej § 3 odst. 4 zákona č. 111/2006 Sb.).

Mimořádná okamžitá pomoc, jak plyne ze samotného jazykového výkladu tohoto pojmu, je dávkou jednorázovou pro osoby ocitající se v takové mimořádné situaci, která vyžaduje okamžitou pomoc, ať už peněžitou či věcnou. Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci tak může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy není osoba v hmotné nouzi, ale je jí vhodné bezprostředně poskytnout pomoc, což však nevylučuje, aby tato pomoc byla poskytnuta též osobě pobírající příspěvek na živobytí a v hmotné nouzi se již nacházející. Zdejší soud dále podotýká, že s ohledem na skutečnost, že jde o dávku poskytovanou podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, musí jít o osobu, která nemá dostatečné finanční prostředky ani takový majetek, aby mohla nepříznivou situaci řešit vlastními silami.

V případě, že příjmy osob nedosahují částky živobytí (ta se odvíjí podle § 24 zákona č. 111/2006 Sb. od částek existenčního a životního minima), jsou jejich základní osobní potřeby zajištěny příspěvkem na živobytí. Dle § 1 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, je životní minimum definováno jako minimální hranice příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.

Krajský soud chybně dovodil, že stěžovatel měl ve věci dále podrobněji zkoumat, zda žalobce splňuje podmínky hmotné nouze. Tuto skutečnost považoval stěžovatel za prokázanou a vycházel z ní v napadeném rozhodnutí. Žalobce podle kritérií uvedených v § 2 odst. 2 citovaného zákona č. 111/2006 Sb. byl v hmotné nouzi, neboť pobíral spolu s matkou příspěvek na živobytí. Napadenému rozhodnutí stěžovatele tak nelze vytknout nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů o stavu hmotné nouze žalobce, neboť jak již bylo uvedeno, tyto byly premisou přiznání dávky, v rozhodnutí se nacházely a stěžovatel o nich neměl žádných pochyb.

Za situace, kdy měl stěžovatel ujasněný předpoklad k přiznání dávky, totiž stav hmotné nouze žalobce, považuje zdejší soud za vhodné ozřejmit samotnou povahu předmětné dávky poskytované v hmotné nouzi a postup stěžovatele při rozhodování o žádosti žalobce. V tomto směru se také měly odvíjet úvahy krajského soudu.

Předně mimořádná okamžitá pomoc není dávkou nárokovou (s výjimkou případu osoby jíž hrozí vážná újma na zdraví), jak se snažil nepřiléhavými odkazy na judikaturu zdejšího soudu dovodit krajský soud, u niž bývá rozhodnutím pouze osvědčeno, autoritativně stvrzeno, zda byly splněny podmínky vzniku nároku na dávku. Nárok žadatele na tuto dávku vzniká až samotným vydáním rozhodnutí o přiznání dávky okamžité pomoci, jenž je povahy konstitutivní a přímo zakládá, mění nebo závazně určuje jeho práva a povinnosti.

Při rozhodování o dávce stěžovatel správně provedl výběr právní normy, u níž měl za to, že dopadá na posuzované náklady žalobce - § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb. a přikročil k její interpretaci. Při výkladu následně vyvstala nutnost poměřit tvrzené výdaje žalobce se zněním citovaného ustanovení, které předpokládá možnost poskytnutí dávky kompenzující *„úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby“*.

Dané vymezení nákladů splňuje znaky tzv. neurčitého právního pojmu, jejichž definování obecně v právních předpisech zpravidla pro jejich povahu samo není vhodné, někdy dokonce ani možné, jejich obsah a rozsah se může měnit a často bývá podmíněn časem. Stěžovatel tak v projednávané věci musel usoudit, zda podmínka vázající se k neurčitému právnímu pojmu je splněna či nikoli, přičemž dospěl k pro žalobce příznivému závěru, neboť jeho náklady vstřícně a široce podřadil pod ust. § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb. Je na místě zdůraznit, že pouze ve vztahu k nákladům žalobce na dopravu vyslovil, že je nelze považovat za nezbytné, poněvadž žalobce měl požadovat kompletní opravu od jednoho subjektu, aby se snížily náklady na dopravu; jízda vozidlem sestry zákonné zástupkyně žalobce je nadto vyjádřením pomoci širší rodiny, na kterém je systém pomoci v hmotné nouzi rovněž vystavěn. Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel tak i pomocí negativního vymezení obsah a význam užitého neurčitého pojmu objasnil a vyložil, byť nelze přehlédnout jeho celkovou extenzivní interpretaci. V tomto směru se tak závěry krajského soudu o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí stěžovatele pro nedostatek důvodů ohledně posouzení nezbytnosti výdajů žalobce zásadně míjí s obsahem napadeného rozhodnutí stěžovatele.

V napadeném rozhodnutí stěžovatel tak správně nejprve přistoupil k posouzení nezbytnosti tvrzených výdajů žalobce podle § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb., provedl jejich diferenci a dále hodnotil žalobcem požadovanou výši pomoci. Mimořádná okamžitá pomoc je dávka, u které není stanovena pevná hranice příjmu; záleží tedy na správní úvaze orgánu pomoci v hmotné nouzi, v jaké výši tuto dávku poskytne, přičemž tento postup může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Stěžovatel k výši požadované pomoci stěžovatel podotkl, že nebylo nezbytné počítač opravit ihned následující den po poruše, neboť se nejedná o předmět každodenní potřeby a měla být volena oprava cenově nejvýhodnější; zdejší soud nemá důvod v tomto hodnocení jakkoliv spatřovat překročení mezí pro správní úvahu stěžovatele.

Stěžovatel tak ve správním řízení k výdaji na opravu základní desky přistupoval jako k výdaji předpokládanému v ust. § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb.; teprve

poté přikročil k hodnocení důkazů, které měly osvědčit, že náklady byly skutečně vynaloženy.

Na tomto místě zdejší soud uvádí, že ustanovení § 49 zákona 111/2006 Sb. upravující povinnosti a odpovědnost žadatele, příjemce dávky a osoby společně posuzované pamatuje na povinnost žadatele osvědčit skutečnosti, které vymezil v žádosti o dávku a které jsou pro přiznání dávky rozhodné. ¨

Podle § 49 odst. 1 písm. a) citovaného zákona jsou žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou *„povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu, dát písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav"*.

Žadatel tedy rozhodné skutečnosti *„osvědčuje"* a současně je povinen dát souhlas k jejich *„ověření"* správním orgánem.

Jedná se o povinnost zákonnou, již musí žadatel splnit i bez výzvy a nemůže se jí zprostit. Je tedy nesporné, že žalobce měl povinnost rozhodnou skutečnost - tedy druh a výši nákladů po provedení oprav - osvědčit.

Nejvyšší správní soud je rovněž toho názoru, že prokazování uskutečnění výdaje je prvotně záležitostí účetního dokladu. Vznikla-li v průběhu správního řízení pochybnost o uskutečnění výdaje v tvrzené podobě, je povinností žalobce, aby prokázal správnost svého tvrzení; v opačném případě může jít stav důkazní nouze k jeho tíži. Tuto povinnost nelze přenést na stěžovatele požadavkem o učinění si vlastního úsudku o dílčím nákladu, tedy o ceně základní desky v místě a čase obvyklé. Stěžovatel v průběhu správního řízení mimo jiné zjistil, že osoba, jenž měla provést opravu, nedisponuje oprávněním k příslušné činnosti (vydáno pouze živnostenské oprávnění na přípravné práce pro stavby, přerušené od května 2008) a žalobce rovněž nepředložil účetní doklad od nové základní desky a provedené opravy, byť s tímto požadavkem byl obeznámen již v námitkovém a odvolacím řízení (ostatně neučinil tak ani v řízení soudním). Za předestřeného stavu, kdy stěžovatel neměl v důsledku nesplnění osvědčovaní povinnosti žalobce postaveno na jisto, zda došlo k uskutečnění výdaje v tvrzené výši, nelze v hodnocení důkazů provedeným stěžovatelem spatřovat nezákonnost jeho postupu.

Na tom nic nemění procesní pochybení, které ostatně stěžovatel v napadeném rozhodnutí deklaroval, totiž, že v řízení před správním orgánem I. stupně nebyl pořízen protokol o ústním jednání, kde žalobce dle jeho tvrzení navrhoval důkaz ohledáním původní pokažené základní desky počítače. Nejvyšší správní soud přisvědčuje námitce stěžovatele, že uvedená vada řízení neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Tento důkazní návrh byl totiž žalobcem přednesen již v písemnosti ze dne 19. 12. 2009 a správní orgán I. stupně se s argumentací o jeho nerelevantnosti a nadbytečnosti následně v prvoinstančním rozhodnutí podrobně vypořádal, přičemž i Nejvyšší správní soud souhlasí se závěry, že provedením předmětného důkazu by nikterak nebyla zodpovězena otázka výše jednorázového nákladu žalobce – pořízením základní desky spolu s opravou počítače.

Odkazu k uvedenému důkaznímu návrhu se žalobce přidržel i v odvolacím řízení, v žalobě a vyjádření ke kasační stížnosti, jiný nepředstavil a zdejšímu soudu tak nevyvstaly pochybnosti, že žalobcem měly být navrhovány i jiné důkazy, o nichž musel správní orgán rozhodnout nejpozději v konečném rozhodnutí ve věci.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu tak stěžovatel skutkový stav zjistil řádně a úplně, dostatečně se se zjištěným skutkovým stavem vypořádal a při jeho hodnocení mohl dospět k pro žalobce nepříznivým závěrům obsaženým v napadeném rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že stěžovatel postupoval správně, pokud si na prvním místě ujasnil, o jaký výdaj žalobce se jedná a je-li předpokládaný v ustanovení § 2 odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb. a při zjišťování skutkového stavu k tvrzením žalobce mohl dospět k závěru, že žalobce ke své tíži posuzované výdaje neosvědčil. Stěžovatel zároveň své závěry přezkoumatelným způsobem vyložil, přičemž nevybočil z mezí správního uvážení.

S odkazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V novém řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), a současně rozhodne o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Odměna soudem ustanovené zástupkyně žalobce byla určena za jeden úkon právní pomoci, tj. písemné podání soudu ve věci samé (vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 3. 12. 2010) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za výše uvedený úkon tak náleží zástupkyni žalobce odměna ve výši 500 Kč podle § 7 a § 9 odst. 2 advokátního tarifu a dále režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Zástupkyni žalobce tak bude vyplacena částka ve výši 800 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. února 2011

JUDr. Jaroslav
Vlašín
předseda senátu